

SZAKMAI LÁTOGATÁS NORVÉGIÁBAN (2017. AUGUSZTUS 11-18.)

EGT FINANSZÍROZÁSI MECHANIZMUS – ÖSZTÖNDÍJ PROGRAM
SZAKMAI LÁTOGATÁSOK (M1)

HU08-0081-M1-2016 sz. projekt

2017. augusztus 11–18. között a [Tudás Alapítvány](#) három munkatársa szakmai látogatáson vett részt Norvégiában. A projekt norvég koordinátora a norvégiai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főiskola – HLB ([Norwegian University College for Agriculture and Rural Development](#)) volt a délnyugat-norvégiai Klepp stasjon településről.

A látogatás időtartama alatt a Tudás Alapítvány munkatársai megismerkedtek a HLB oktatási tevékenységével, infrastruktúrájával, személyi állományával, továbbá a norvégiai turizmus helyzetével, kihívásaival (előadások, konzultációk eredményeként).

A tanulmányút során bemutattuk saját tevékenységünket és a magyarországi vidéki turizmus (különösen a Dél-Alföldi Régió és Csongrád megye) aktuális helyzetét, továbbá beszámoltunk a 2017 nyarán [Izlandon](#) tett szakmai látogatásunk eredményeiről.

A bemutatkozás után a tárgyalásokat folytatunk a HLB rektorával és munkatársaival az együttműködés további lehetőségeiről az alábbi szakterületeken:

- egészség- és wellness-turizmus;
- közösségi turizmus;
- online szállásközvetítő szolgáltatások működése (home hosting, Airbnb stb.);
- állatok és turizmus, az állatok jogai, állati jólét;
- szabadtéri kikapcsolódás és kalandturizmus.

Összevetettük a norvégiai és magyar állapotokat az izlandival. Megvizsgáltuk milyen két-, illetve háromoldalú projektek benyújtására van lehetőség a közeljövőben a felsorolt szakterületeken (EGT Alap, Erasmus+ KA1, KA2: mobilitás, startégiai partnerség stb.).

Találkoztunk a régió (Délnyugat-Norvégia) fontos turisztikai szereplőivel, meglátogattuk a legfontosabb turisztikai látványosságokat, megismerkedtünk a vidéki turizmus helyi szolgáltatásaival. Megvizsgáltuk milyen együttműködések alakíthatók ezen szereplőkkel.

Norvégia túlnyomó részét a Skandináv-hegység borítja. Fjordokkal és szigetek ezreivel erősen tagolt partvonala több mint 25 000 km hosszú. Az országot keleten 2542 km-es szárazföldi határ választja el Svédországtól, Finnországtól és Oroszországtól. Nyugatról és délről a Norvég-tenger, az Északi-tenger és a Skagerrak-tengerszoros, északról pedig a Barents-tenger határolja.

A Golf-áramlatnak köszönhetően a szélességi fokon szokásosnál magasabb a hőmérséklet és több a csapadék, főként a partvidéken. A négy évszak egyértelműen elkülönül; a belső területeken kevesebb a csapadék, és hidegebbek a telek. Az ország északi része szubarktikus, míg a Spitzbergák sarkvidéki éghajlatú.

A napsütéses órák száma évszakonként jelentősen eltér. Az északi sarkkörön túli területeken a nyári nap le sem nyugszik (innen ered az „éjféli nap országa” kifejezés), de a délebbi területeken is mintegy napi 20 órán át tart a világosság. Télen viszont fordított a helyzet.

Klepp stasjon az ország délnyugati részén található, Stavangertől mintegy 25 km-re. A tanulmányút során meglátogattunk néhány turisztikai látványosságot a régióban (Rogeland megye, Jæren). Az alábbiakban ezek közül mutatunk be néhányat.

A legdélebbi nagy fjord Norvégiában, a Lysefjord (a „fény fjordja”). A 40 km hosszú fjordot meredek, világos színű gránitsziklák szegélyezik, néhány közülük több mint 1000 méter magas. A [Preikestolen](#) (magyarul: „szószék-szikla”) Stavanger leghíresebb nevezetessége, ami 604 méterre magasodik a Lysefjord fölé. Ez a természet alkotta kőképződmény egy 25 × 25 méteres, csaknem teljesen lapos gránitszikla 604 méterrel a tengerszint felett. A múltban a fennsík neve „gyalult fog” volt. A sziklára történő feljutás 2-2,5 órát vesz igénybe.

Napsütéses időben csodálatos szépségű táj tárul a turista elé. Nemritkán azonban erős szél, eső akadályozza a sziklához való feljutást és az ott tartózkodást. Évente mintegy 100-150 000 (egyesek szerint 200 000) látogató keresi fel a helyet. A túra nem ajánlott télen, kora tavasszal és késő ősszel, amikor hó és jég van a hegyen, és az út csúszós. Erős cipő és eső elleni felszerelés ajánlott a túrára. A Preikestolen egyike Rogeland megye leglátogatottabb látnivalóinak, és az ország egyik leglátványosabb fotótémája.

A Preikestolen messze nem a legnagyobb szikla Norvégiában, viszont olyan helyen található, hogy megközelítése már magában is kihívás. Látogatása részlegesen kiépített turistaúton valósítható meg, ami fokozott odafigyelést kíván minden lépésnél a turistától, mert biztonsági szempontból nem veszélytelen a feljutás. Ez szándékosan van így, mert ha könnyűvé, járművel is megközelíthetővé tennék, a jelenleginél is jóval több turistát vonzana. Egy-egy kellemes nyári napon a hely így is megtelik, eléri befogadó kapacitásának maximumát.

Szakmai szempontból érdekes azon a dilemmán elgondolkozni, hogy mikor jelent nagyobb értéket egy ilyen képződmény? Egyik nézőpont szerint, ha kiépítetté teszik, akkor – jelenleg ingyenesen látogatható – pénzt lehet szedni meglátogatásáért, az odajutásért, szuvenírbolt és étterem, kávézó telepíthető az útvonalra, ezáltal komoly bevételi forrássá válik a nagy számú turista miatt. A másik alternatíva a természet védelme, a turizmus korlátozása, legalább is nem ösztönzése az ilyen típusú helyekre. Norvégia olyan ország, ahol megengedhetik maguknak, hogy egy szép táj értéke ne lehessen csak üzleti és adókérdés.

Az [Orrestranden](#) homokdűnékkel szegélyezett apró homokos partszakasz, amely három km hosszúságú. A partvonal alkalmas fürdésre, szörfözésre és – jó idő esetén – napozásra. A homokos part előtt kb. 200 méterre található gépkocsiparkoló és egy étterem. A partra jutás közben tanulmányozhatjuk a dűnék dús, változatos (virágzó) növényzetét és állatvilágát. Az Orrestranden 2017 júniusában szerezte meg a kék zászlót (ez egy nemzetközi minőségbiztosítási rendszer, mely a strandok és kikötők vizének tisztaságát jelzi).

[Varhaug](#) középkori temető Hå községben. Kulturális műemlékként tartják számon. Az első templom 1200 körül épült, és azóta több templom is állt már a temető közepén. A mai kápolnát 1951-ben építették. Mindössze 15 m² alapterületű, és 14 hagyományos fonott szék található benne. 2003-ban a Kaizer's Orchestra nevű norvég rock zenekar itt vette fel az [Evig Pint](#) c. számának klipjét.

A [Kvassheim-világítótorny](#) (norvégül: Kvassheim fyr) egy part menti világítótorony Rogaland megyében, Hå községben. 2,5 km-re fekszik Vigrestad falutól délre. Az eredeti épületet 1912-ben adták át és 1984-ben automatizálták. 1990-ben a világítótornyot egy kisebb, automatizált épületbe helyezték át.

A régi épületet 2003-ban felújították. Található benne egy kávézó és egy kis múzeum. Június végétől augusztus közepéig naponta, az év többi szakában (január kivételével) vasárnap és ünnepeken látogatható.

[Sogndalstrand](#) egy falu Rogaland megyében. A falu a Sokno folyó torkolatánál helyezkedik el, kb. 2 km-re délre Hauge településtől. Mintegy 280 lakossal rendelkezik, és az 1990-es évektől kezdve turisztikai célponttá vált. A régi falu számos faházzal és raktárral rendelkezik. Ezeket az épületeket és a környező területet 2005-ben a norvég állam védelem alá helyezte. A falu házai között sétálva a békés múltat érezzük megelevenedni. A házak oldalfalára erősített üveges faszekrényekben kivehető, kölcsönözhető könyveket találunk. A móló előtti részen szabadtéri színház szolgálja a nyári hónapokban a szórakozást. A helység Strondo néven is ismert.

A norvégiai turizmus tanulmányozása közben számos érdekes, gyakran követendőnek tekinthető témával találkoztunk, amit az alábbiakban a teljesség igénye nélkül mutatunk be:

- Mit jelent a „helyi érték” egy-egy országban? Választ kerestünk arra, hogy a természeti szépség, adottság mennyiben lehet turisztikai vonzerő, illetve mennyire vonható be az üzleti életbe? Egyértelművé vált számunkra, hogy a turizmus fejlesztése felelősséggel jár. Az oktatásnak pedig ezt a szemléletet kell segítenie. Nem lehet a bevételek hajszolása, a nagyobb profit, az adóbevétel rombolója annak az értéknek, ami most még rendelkezésre áll. Nálunk is megfontolandó ez a gondolatkör.
- A turizmus fajtája meghatározza a várhatóan odaáramló turisták számát. Erre megfelelő infrastruktúrával kell felkészülni (pl. számolni kell a diszkont légitársaságok intenzív megjelenésének hatásával), és az olyan események megelőzésére is törekedni kell, amelyek addig nem voltak jellemzőek (pl. a turistautak mellett megjelenő szemét). Az is érde-

kes tapasztalat volt, hogy az egyensúly megtarthatósága hogyan valósítható meg. Nem szabad túlfejleszteni sem, mert ekkor a kommercializálódás lesz a meghatározó, így az eredetileg vonzerőt jelentő hely, látvány, hangulat stb. elveszik, és a negatív externáliák jelentőssé válhatnak.

- Az oktatás követi a helyi, regionális közösségek igényeit üzleti és nem haszonelvű szempontból is. A szakmai irányítás és felügyelet szükséges, viszont a centralizált, bürokratikusan oktatás nem igazán hatékony. Egy oktatási intézménynek nem a több évszázados múltja az elsődleges vonzerő, hanem a kibocsátott hallgatók munkaerő-piaci értéke, tudásuk gyakorlati hasznosíthatósága. Ebben komoly megerősítést kaptunk.
- Az értékek sora – szinte – végtelen, csupán meg kell azokat találni. Ezek viszont egyfajta dinamikával rendelkeznek, így nem feltétlenül vonzóak hosszabb időn keresztül (pl. a falusi turizmus a különböző korosztályok számára). Magyarországon is át kell gondolni, hogy a falusi turizmus a mai formájában az X, Y, Z generációk számára mely esetben lehet vonzó. Ők már nem nosztalgiaturisták. Viszont a 21. század infrastruktúrájával felszerelt rurális terület sem tekinthető már teljes mértékben falusi turizmusnak. Az idősebb generáció viszont érdeklődhet iránta. Itt egyfajta nyitott kérdés maradt a különböző generációk (családon belüli) együtt nyaralása. Ennek tradicionális, kulturális összefüggései is vannak.

A projekt további eredményei elérhetők a [Tudás Alapítvány](#) honlapján.

Dr. Gál József – Dr. Mucsi Imre – Palotás János